

Equipo de Normalización
IES MELIDE
2016-2017

Proyecto de Normalización Lingüística e Cultural

Equipo de Normalización

IES Melide

Curso escolar 2016-2017

Equipo de Normalización
IES MELIDE
2016-2017

PROXECTO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA E CULTURAL 2016-2017

No IES Melide desenvolveuse historicamente unha importante batería de proxectos e actividades que tiveron a normalización lingüística e cultural como principal eixo condutor. Aínda que estas iniciativas existen desde sempre neste centro, o EDLG do IES de Melide vén funcionando, nomeadamente, desde o curso escolar 1993—1994, e desde aquela existe un proxecto global de normalización que se revisa curso a curso. Porén, e dado que un centro de ensino non pode illarse do tecido social do que forma parte, sendo mesmo reflexo, en moitas ocasións, do que naquel acontece, este proxecto global está aínda lonxe de acadar todos os seus obxectivos.

Por esta razón, e porque a dinámica de traballo de cursos precedentes parece axeitada en relación aos obxectivos perseguidos, na súa esencia, este proxecto vai ser mantido para o presente curso escolar, e, probablemente, para cursos posteriores. Alén disto, cómpre recoñecer que sería difícil elaborar un Proxecto de Normalización Lingüística e Cultural máis exhaustivo e realista que o que existe na actualidade, pois non é, nin foi nunca, unha simple declaración de intencións.

Estrutura do Proxecto.

O Proxecto Lingüístico de Centro do IES Melide para o curso 2016-2017 estrutúrase, basicamente, en catro bloques de contido:

- I. Unha análise sintética sobre a realidade lingüística e cultural do contorno no que está inserido o centro.
- II. Unha análise, tamén sintética, sobre a situación —desde a perspectiva ambiental e de uso nas actividades lectivas e administrativas— do idioma galego no IES Melide.

- III. A definición de estratexias de apoio, tanto ao profesorado como ao alumnado, para que poidan desenvolver as actividades lectivas en lingua galega. Inclúense neste epígrafe estratexias de apoio ao alumnado recentemente chegado a Galicia.
- IV. A proposta de actividades de dinamización lingüística para o presente curso escolar a desenvolver no centro.

I. A REALIDADE LINGÜÍSTICA E CULTURAL NA TERRA DE MELIDE.

A comarca da Terra de Melide, na cal se insire o centro, é, polas súas especiais características xeográficas e económicas, sen dúbida, un dos territorios naturais galegos que máis e mellor conserva os elementos definitorios da cultura tradicional do país. Así é que, alén de que na maior parte dos 13.354 habitantes¹ cos que conta a comarca —aos efectos que nos ocupan deberían ser restados os pertencentes ao Concello de Sobrado dos Monxes, agás algunhas parroquias próximas a Melide— se observe un monolingüismo en galego practicamente uniforme, o territorio, de cara ao ensino, ofrece unha infinidade de recursos didácticos que, en todo caso, deben ser tidos en conta para os deseños dos currículos en todos e cada un dos centros educativos da comarca. Neste sentido, existen xa experiencias interdisciplinares de estudo e aproveitamento do medio por parte de grupos de profesores e profesoras de diferentes centros educativos².

Así, cómpre ter en conta a enorme riqueza que, desde o punto de vista do estudo e análise da historia, presentan diferentes puntos da comarca, desde mostras arquitectónicas de diferentes épocas históricas —mámoas, castros, igrexas...— até pegadas evidentes dos pobos que se asentaron na comarca en épocas pretéritas. Isto, sen amentar, naturalmente, as consecuencias culturais, sociais e económicas derivadas do paso dos Camiños, sobre todo o Francés, a Santiago polo centro da comarca.

Desde a perspectiva do estudo da natureza, en poucos lugares do noso país poden observarse directamente contrastes como os que presenta a comarca, desde

¹ Datos do Instituto Galego de Estatística correspondentes ao ano 2010.

² Nestas experiencias participan, ou participaron, tamén membros do IES Melide.

a fauna e flora características da media montaña e das chairas centrais, até os elementos xeolóxicos, que teñen merecido estudos desde institucións como a Universidade de Oviedo ou outras de ámbito internacional.

Polo que fai referencia á cultura popular, esta atópase tamén na comarca en aceptable estado de conservación —sobre todo se se analiza desde a perspectiva comparativa con outras zonas do país—. En efecto, non só poden ser observados aínda traballos agrícolas colectivos nalgunhas parroquias da comarca, senón que a presenza de elementos como os contos populares, as lendas ou mesmo os xogos tradicionais é aínda notable.

Outro tanto pode dicirse, a outro nivel, das inxerencias culturais detectadas na zona e plasmadas na existencia de numerosos grupos musicais de variada índole, asociacións de base ou, incluso, organismos patrocinados por institucións oficiais.

Desde un punto de vista lingüístico, igualmente, a comarca ofrece uns rexistros en aceptable estado de conservación. O mesmo poderíamos dicir, especialmente, do vocabulario específico relacionado co medio labrego. No que fai referencia ao uso da lingua e ao dominio das destrezas básicas, os datos que se coñecen da comarca, tirados sobre todo dos estudos estatísticos tales como o Censo de Poboación de 2001 debuxan unha poboación monolingüe en galego na súa meirande parte.

Canto ao emprego do galego como lingua de uso habitual, en efecto, o 97% dos cidadáns e cidadás de Santiso, o 96% dos de Toques e o 87% dos de Melide, din usar este idioma "sempre". Só no concello de Melide —cabe aventurar que na propia vila de Melide, especialmente— o castelán parece ter presenza, pois o 10 % dos melidaos e das melidás din que usan o galego "ás veces" e o 3% que non o usan "nunca".

Cuestión diferente é o dominio efectivo das catro destrezas básicas por parte dos habitantes da comarca. En efecto, e igual que sucede no resto de Galicia, practicamente a totalidade da poboación é quen de entender e de falar galego, pero á hora de lelo ou escribilo, as porcentaxes baixan de xeito moi significativo. É curioso observar, non obstante, como no concello de Santiso unha porcentaxe

amplísima da poboación manifesta dominar tamén estas dúas destrezas, moi por encima, incluso, dos datos a este respecto obtidos no concello de Melide, a pesar de estar situada nel a vila máis importante da comarca.

Como é sabido, no conxunto de Galicia o uso ordinario do galego parece diminuír a medida que ascendemos no nivel de estudos da poboación —dato que confirmaría o escaso papel galeguizador da escola— e diminúe tamén entre a poboación que ten como actividade laboral unha profesión relacionada co sector “servizos”. Estes datos, cos acoutamentos propios dunha comarca practicamente monolingüe, parecen confirmarse na Terra de Melide, pois, se intentamos indagar a que se dedican esas persoas que manifestan que “nunca” utilizan o galego, atopamos que a inmensa maioría delas se dedican, xustamente, ao sector “servizos”.

No que fai referencia á caída interxeracional do idioma, este dato certo no conxunto de Galicia aparece moito máis matizado na Terra de Melide, pois se ben é verdade que o 96% dos maiores de 65 anos manifestan usar “sempre” o galego, e que hai unha caída desa porcentaxe en trece puntos se falamos dos nenos e nenas de 5 a 9 anos, é certo tamén que entre estes últimos o 83 % usa o galego “sempre”.

II. LINGUA E CULTURA GALEGA NO IES MELIDE.

No que fai referencia especificamente á situación do idioma galego —e da cultura galega en xeral— no IES Melide, a análise que se presenta a seguir parte, por unha banda, de estudos e constatacións realizadas no centro en cursos pasados —co convencemento de que polo menos unha boa parte dos datos seguen conservando a súa actualidade—, e por outra, dunha análise —que pretende ser o máis obxectiva posible— da realidade ordinaria actual no mesmo. Sinteticamente, a situación da lingua e da cultura galegas no IES Melide é a que se expón a continuación.

2.1. No labor docente.

A partir dos datos emanados das fontes citadas máis arriba, pode deducirse

que no centro o labor docente lévase a cabo tendo o galego como un referente de importancia. Mentres estivo en vixencia, o Decreto 247/1995, do 14 de setembro, polo que se desenvolveu a Lei 3/1983, de normalización lingüística, para a súa aplicación ao ensino en lingua galega nas ensinanzas de réxime xeral impartidas nos diferentes niveis non universitarios, cumpriuse na súa totalidade.

Polo que fai referencia ao cumprimento do Decreto 124/2007, do 28 de xuño, e da Orde do 24 de xuño de 2008, polos que se regulaba o uso e a promoción do galego no sistema educativo, nada parece indicar que o grao de cumprimento da normativa cambiase. Curiosamente, é no momento actual, desde a entrada en vixencia do Decreto 79/2010, cando se comezaron a detectar importantes disfuncións entre as disposicións nel recollidas e as preferencias —sobre todo de índole didáctica— postas de manifesto polo profesorado. Esta circunstancia pode constatarase nos documentos de distribución da lingua vehicular das diferentes materias para ESO e Bacharelato. Debe deixarse constancia de que o Consello Escolar do centro rexeitou, repetidamente, tal distribución, *recollida no PLC do centro*.

Finalmente, un novo documento foi presentado no curso pasado, 2015/16, e aprobado polo Consello Escolar do centro. No presente curso, previsiblemente, presentarase unha nova addenda a dito proxecto co obxecto de axustar a distribución da lingua vehicular das diferentes materias para os cursos nos que faltaba por implantar a LOMCE.

Teríamos que apuntar aquí unha circunstancia importante e paradóxica e é a de que, moitas materias que deberían impartirse en galego, non dispoñen aínda de materiais para facelo; referímonos tanto a materias optativas ofertadas por distintos departamentos como á mesma FP Básica, que non dispón de ningún material en galego, a pesares de que a proia lexislación establece que debe haber un equilibrio entre o galego e o castelán

Porén, das constatacións levadas a cabo ao longo dos anos, dérvase un cadro moderadamente positivo no que se refire á presenza do galego como lingua vehicular no ensino. Pero, se temos en conta a realidade lingüística e cultural do contorno do centro, ese moderado estado de satisfacción que referimos até aquí

debe ser matizado no sentido de que aínda é posible andar camiño no que se refire á presenza do galego nas aulas do instituto.

2.2. Nas actividades extraescolares.

Dende hai xa moitos anos, nas actividades extraescolares que se desenvolven no IES Melide úsase o galego en todo tipo de convocatorias, avisos, citacións, anuncios... Do mesmo xeito, a lingua oral de relación e uso no desenvolvemento das mesmas é o galego. Neste sentido, podemos dicir que estas actividades están practicamente normalizadas no que se refire ao uso do idioma para a súa xénese, realización e promoción.

2.3. Nas oficinas administrativas.

A normalización do idioma galego neste campo é plenamente satisfactoria. Así se desprende da actitude e práctica que adoptan as persoas que traballan nesta unidade de atención aos integrantes da comunidade educativa en xeral. Aténdese ao público en galego e emprégase o idioma de forma usual en todos os ámbitos e situacións. Os oficios, convocatorias, citacións, certificados, documentos de relación coas familias e co contorno social, como poden ser a correspondencia, boletíns de cualificacións, publicacións, comunicados e demais documentos académicos e oficiais están redactados en galego. Por outra parte, non se observa ningún tipo de atranco ou dificultade que inducise a pensar que esta situación idónea fose variar.

2.4. Na conserxería.

Tamén nesta dependencia do centro a normalización do idioma é satisfactoria, sendo o galego a lingua vehicular habitual.

2.5. Na rotulación de espazos e dependencias.

Todo tipo de carteis, rótulos, letreiros... que existen no instituto están redactados en idioma galego, tanto nas dependencias académicas como naquelas

nas que ofertan os diferentes servizos, sendo as excepcións detectadas ao longo dun curso académico mínimas. Durante o presente curso escolar continuarase desenvolvendo o ambicioso plano, iniciado en cursos pasados, co que se intenta facilitar o acceso á información que se considere relevante no que atinxe ao nome das aulas, obradoiros, laboratorios e resto de dependencias do instituto, pois cada unha destas dependencias recibe unha denominación —personaxe, accidente xeográfico, feito histórico...— relacionado coa Terra de Melide.

2.6. Nos espazos de convivencia e nas relacións humanas.

O uso do galego é maioritario, como corresponde á dinámica social que circunda o centro. Así, o emprego da lingua galega por parte do profesorado é habitual nas conversas que mantén coas familias, co alumnado e co persoal non docente. Isto non impide que na linguaxe coloquial o castelán teña tamén a súa presenza, derivada das opcións persoais de cadaquén.

2.7. O alumnado e a normalización lingüística.

En consonancia, por unha parte, co nivel elevado de galeguización da comarca e, por outra, co feito —constatado en todo o país— da caída porcentual na transmisión xeracional da lingua, no alumnado do IES Melide obsérvase, tamén, un elevado nivel de galeguización, pero ao tempo, é visible unha caída no uso habitual do idioma a respecto do que pode constatarase no medio circundante. Só a efectos de reformulación dalgunha das accións normalizadoras que se desenvolven no centro, sintetízanse a continuación algúns datos cuantitativos obtidos con algúns traballos de investigación desenvolvidos en cursos previos. Durante o presente curso académico tentarase obter datos que axuden a contrastar os aquí expostos, por un lado, e comparalos con eles —obtendo, polo tanto, información sobre a evolución dos mesmos— por outro.

A situación lingüística do alumnado do IES Melide

DATOS COMPARADOS DOS ESTUDOS REALIZADOS

CO ALUMNADO DO CENTRO

Resultados expresados en %, sen reflectir NS/NC

Niveis participantes nos estudos: 1º ESO, 4º ESO, 2º BAC e CF Madeira

Datas de realización dos estudos: Meses de maio do período 2009-2016

1. Alumnado participante

	1º ESO	4º ESO	2º BAC	CF MADEIRA
Maio 2009	38,2	37,5	14,6	4,2
Maio 2010	35,3	37,9	26,7	--
Maio 2011	46,1	53,2	--	--
Maio 2012	41,1	36,3	12,9	7,3
Maio 2013	42,7	40,9	12,7	3,6
Maio 2014	36,70	29,79	25	4,79
Maio 2015	46,67	27,33	13,33	3,33
Maio 2016	47,9	20,9	23,3	8

2. Concello de residencia

	Melide	Santiso	Toques	Outro
Maio 2009	70,8	11,8	11,1	2,1
Maio 2010	69,8	13,8	10,3	6,0
Maio 2011	70,9	17,7	9,9	--
Maio 2012	74,2	6,5	10,5	7,3
Maio 2013	65,5	18,2	13,6	2,7
Maio 2014	67,02	11,70	13,30	4,79
Maio 2015	77,33	8,00	9,33	3,33
Maio 2016	77	10,6	7,5	5

3. Medio de residencia

	Na vila de Melide	Nunha aldea
Maio 2009	51,4	42,4
Maio 2010	52,6	43,1
Maio 2011	50,4	46,8
Maio 2012	58,1	39,5
Maio 2013	53,6	46,4
Maio 2014	64,36	32,98
Maio 2015	60,00	36,00
Maio 2016	63,00	37,00

4. Lugar de nacemento

	En Galicia	Fóra de Galicia
Maio 2009	87,5	6,9
Maio 2010	88,8	11,2
Maio 2011	78,7	6,4
Maio 2012	77,4	7,3
Maio 2013	78,2	9,1
Maio 2014	72,34	9,04
Maio 2015	74,67	8,67
Maio 2016	92,00	8,00

5. Lingua das primeiras palabras ao aprender a falar

	Galego	Castelán	As dúas	Outra
Maio 2009	58,3	22,2	6,3	3,5
Maio 2010	69,8	18,1	2,6	4,3
Maio 2011	57,4	14,2	9,9	2,8
Maio 2012	57,3	30,6	6,5	2,4
Maio 2013	58,2	23,6	6,4	1,8
Maio 2014	61,7	21,8	3,1	4,2
Maio 2015	52,67	24,00	10,00	5,33
Maio 2016	53,4	32,3	10,6	3,7

6. Lingua na que se dirixe ao alumno/a súa nai

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra
Maio 2009	53,5	16,7	12,5	10,4	0,7
Maio 2010	56,9	21,6	10,3	10,3	--
Maio 2011	53,2	17,7	9,9	12,1	4,3
Maio 2012	49,2	17,7	16,1	14,5	2,4
Maio 2013	56,4	16,4	12,7	13,6	--
Maio 2014	57,9	12,7	13,8	10,6	2,6
Maio 2015	56,00	13,33	13,33	12,67	2,67
Maio 2016	49,4	19,4	12,5	16,9	1,9

7. Lingua na que se dirixe ao alumno/a seu pai

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra
Maio 2009	66,0	14,6	6,9	5,6	--
Maio 2010	62,1	19,8	7,8	5,2	0,9
Maio 2011	60,3	18,4	8,5	5,0	2,8
Maio 2012	58,9	16,9	8,1	12,1	3,2
Maio 2013	66,4	19,1	5,5	7,8	--
Maio 2014	62,2	17	7,4	6,3	3,1
Maio 2015	66,00	14,67	4,67	10,00	2,67
Maio 2016	58,6	19,1	8,6	10,5	3,1

8. Lingua que falan pai e nai do alumno/a entre eles

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra
Maio 2009	58,3	18,8	7,6	5,6	--
Maio 2010	61,2	18,1	8,6	4,3	0,9
Maio 2011	54,6	19,9	7,1	9,2	4,3
Maio 2012	54,0	15,3	6,5	16,9	4,8
Maio 2013	58,2	20,9	7,3	8,2	--
Maio 2014	61,1	15,9	6,3	9,5	4,2
Maio 2015	60,00	14,00	12,67	8,67	3,33
Maio 2016	53,1	21,3	11,9	11,9	1,9

9. Lingua habitual dos avós maternos do alumno/a

	Galego	Castelán	As dúas	Outra
Maio 2009	72,2	13,9	6,3	1,4
Maio 2010	81,9	9,5	2,6	2,6
Maio 2011	73,8	10,6	5,0	5,7
Maio 2012	74,2	17,7	3,2	2,4
Maio 2013	77,3	12,7	3,6	3,6
Maio 2014	81,3	8,5	3,7	3,7
Maio 2015	78,00	11,33	4,67	2,67
Maio 2016	77,5	13,1	6,3	3,1

10. Lingua habitual dos avós paternos do alumno/a

	Galego	Castelán	As dúas	Outra
Maio 2009	83,3	4,9	2,8	--
Maio 2010	84,5	8,6	4,3	0,9
Maio 2011	79,4	3,5	5,7	3,5
Maio 2012	78,2	11,3	3,2	3,2
Maio 2013	82,7	8,2	3,6	1,8
Maio 2014	79,2	6,3	5,8	4,7
Maio 2015	75,33	9,33	6,67	4,00
Maio 2016	79,1	10,1	6,3	4,4

11. Lingua habitual do alumno/a na casa

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra	Depende de quen
Maio 2009	56,3	16,0	9,0	7,6	1,4	4,9
Maio 2010	61,2	17,2	8,6	6,9	--	6,0
Maio 2011	53,9	17,0	11,3	9,2	2,8	4,3
Maio 2012	50,8	16,9	10,5	14,5	0,8	4,8
Maio 2013	50,9	24,5	8,2	11,8	--	3,6
Maio 2014	54,7	17,5	12,2	5,8	1,6	6,3
Maio 2015	52,00	13,30	16,00	12,00	2,00	4,67
Maio 2016	45,7	21	12,3	8,6	1,2	11,1

12. Lingua habitual do alumno/a coas amizades

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra
Maio 2009	44,4	29,9	10,4	8,3	1,4
Maio 2010	51,7	32,8	9,5	6,0	--
Maio 2011	45,4	32,1	13,5	7,1	1,4
Maio 2012	40,3	25,8	14,5	17,7	--
Maio 2013	40,9	40,9	9,1	8,2	0,9
Maio 2014	41,4	30,8	13,8	10,1	0,5
Maio 2015	34,67	30,00	22,00	10,67	2,00
Maio 2016	29,2	42,9	18	8,1	1,9

13. Lingua habitual do alumno/a cos compañeiros/as fóra das clases

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra
Maio 2009	46,5	29,9	11,1	5,6	0,7
Maio 2010	51,7	33,6	6,9	6,9	--
Maio 2011	38,3	38,3	12,8	7,8	1,4
Maio 2012	39,5	27,4	13,7	18,5	--
Maio 2013	42,7	39,1	10,9	6,4	0,9
Maio 2014	39,3	32,9	13,3	10,1	0,5
Maio 2015	40,00	26,00	18,67	11,33	0,67
Maio 2016	33,3	37	19,1	9,9	0,6

14. Lingua habitual do alumno/a co profesorado fóra da aula

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra	Depen- de da lingua do profe
Maio 2009	38,9	25,0	6,9	4,9	0,7	16,7
Maio 2010	48,3	27,6	6,0	6,0	--	10,3
Maio 2011	34,0	31,2	5,0	3,5	2,8	20,6
Maio 2012	31,5	24,2	11,3	8,1	--	22,6
Maio 2013	50,9	27,3	5,5	6,4	--	8,2
Maio 2014	40,4	31,3	6,9	6,3	...	10,1
Maio 2015	34,67	27,33	9,33	8,67	0,67	16,00
Maio 2016	28,6	29,2	10,6	24,8	0,6	6,2

15. Lingua habitual do alumno/a nos apuntamentos escritos

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra	Depen- de da lingua do profe
Maio 2009	22,9	39,6	4,9	3,5	1,4	22,9
Maio 2010	31,0	39,7	5,2	5,2	--	18,1
Maio 2011	30,5	23,4	10,6	5,0	3,5	26,2
Maio 2012	21,8	30,6	10,5	9,7	--	25
Maio 2013	23,6	38,2	8,2	6,4	--	22,7
Maio 2014	29,2	32,4	7,4	4,	0,5	21,2
Maio 2015	24,00	33,33	10,00	6,00	2,00	24,00
Maio 2016	14,8	33,33	14,2	30,2	1,2	6,2

16. Lingua habitual do alumno/a nas probas escritas (exames)

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra	Depen- de da lingua do profe
Maio 2009	21,5	41,0	5,6	2,1	--	25,0
Maio 2010	19,0	46,6	3,4	0,9	--	26,7
Maio 2011	12,1	32,6	3,5	2,8	2,1	44,0
Maio 2012	8,1	37,9	6,5	4,8	--	40,3
Maio 2013	12,7	49,1	8,2	2,7	--	26,4
Maio 2014	19,1	36,1	6,3	2,1	1	30,3
Maio 2015	19,33	32,00	6,0	2,6	1,3	36,0
Maio 2016	8,6	27,8	9,3	3,7		49,4

17. Alumnado segundo cambiase ou non de lingua habitual algunha vez na vida

	SI	NON
Maio 2009	21,5	71,5
Maio 2010	26,7	71,6
Maio 2011	24,1	66,0
Maio 2012	22,6	74,2
Maio 2013	12,7	79,1
Maio 2014	19,3	70,6
Maio 2015	26,00	58,67
Maio 2016	74,4	25,6

18. Lingua que falaba o alumnado no caso de ter cambiado de lingua habitual algunha vez na vida

	Só galego	Máis galego que castelán	Máis castelán que galego	Só castelán	Outra
Maio 2009	25,7	11,8	4,9	9,0	4,2
Maio 2010	29,3	15,5	5,2	8,6	5,2
Maio 2011	28,4	11,3	9,2	9,2	5,7
Maio 2012	26,6	8,9	5,6	12,9	9,7
Maio 2013	27,3	8,2	3,6	4,5	3,6
Maio 2014	27,6	12,7	4,7	7,9	2,6
Maio 2015	22,0	6,67	10,0	5,33	6,67
Maio 2016					

19. Razóns para o cambio de lingua habitual no caso de ter cambiado de castelán para galego

	Cambio de lugar de residencia	Familia	Amigos/as	Escola	Opción persoal
Maio 2009	17,4	2,1	6,9	3,5	12,5
Maio 2010	11,2	6,9	6,0	6,0	7,8
Maio 2011	12,8	5,0	9,2	7,1	12,8
Maio 2012	12,9	4,8	5,6	7,3	16,1
Maio 2013	14,5	3,6	2,7	1,8	4,5
Maio 2014	9	5,3	5,3	2,6	10,1
Maio 2015	12,00	4,67	4,00	3,33	15,3
Maio 2016	29,1	7,6	19	8,9	35,6

20. Razóns para o cambio de lingua habitual no caso de ter cambiado de galego para castelán

	Cambio de lugar de residencia	Familia	Amigos/as	Escola	Opción persoal
Maio 2009	16,7	2,1	7,6	1,4	9,7
Maio 2010	7,8	8,6	9,5	4,3	6,9
Maio 2011	17,0	10,6	11,3	5,0	7,8
Maio 2012	10,5	3,2	6,1	8,9	12,9
Maio 2013	12,7	5,5	1,8	0,9	4,5
Maio 2014	11,1	6,38	3,1	0,5	7,4
Maio 2015	12,67	3,33	4,0	6,67	9,33
Maio 2016	30	8,6	17,1	17,1	27,1

21. Razóns para o cambio de lingua habitual no caso de ter cambiado de “outra” para galego

	Cambio de lugar de residencia	Familia	Amigos/as	Escola	Opción persoal
Maio 2009	17,4	0,7	3,5	4,2	10,4
Maio 2010	12,9	3,4	2,6	6,0	6,9
Maio 2011	14,9	4,3	8,5	6,4	8,5
Maio 2012	8,9	4	4,8	6,5	14,5
Maio 2013	10,0	7,3	1,8	2,7	2,7
Maio 2014	9	8,5	3,7	2,6	8,5
Maio 2015	10,67	10	1,33	3,33	8,0
Maio 2016	29,1	35,4	19	8,9	7,6

22. No caso de non ter cambiado de lingua habitual algunha vez na vida, desexo de o facer no futuro

	SI	NON
Maio 2009	12,5	65,3
Maio 2010	14,7	63,8
Maio 2011	12,8	66,0
Maio 2012	12,9	63,7
Maio 2013	10,0	65,5
Maio 2014	12,2	51
Maio 2015	20,67	48,67
Maio 2016	81,6	18,4

23. No caso de desexar facelo no futuro, lingua habitual que se desexa adoptar ao efectuar o cambio

	GALEGO	CASTELÁN
Maio 2009	19,4	22,9
Maio 2010	24,1	27,6
Maio 2011	21,3	31,2
Maio 2012	16,9	19,4
Maio 2013	17,3	15,5
Maio 2014	18,6	19,6
Maio 2015	22,00	20,00
Maio 2016	60	40

24. Tes unha imaxe dsitinta da xente que fala galego a respecto da que fala outra lingua?

	SI	NON
Maio 2016	86,3	13,7

25. Se tes unha imaxe distinta da xente que fala galego a respecto da que fala outra lingua, como é, en xeral, esa imaxe que tes dela?

	POSITIVA	NEGATIVA
Maio 2016	90,7	9,3

Algunhas conclusións tiradas destes estudos.

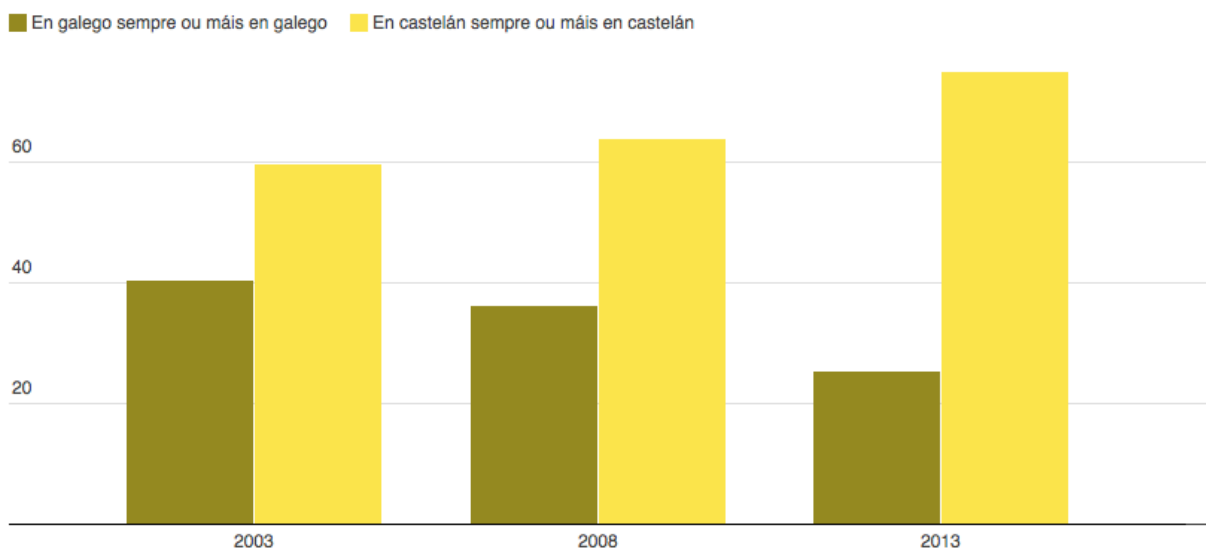
Da análise dos resultados sintetizados ata aquí, así como dalgúns cruzamentos de datos realizados, poderían tirarse cando menos as seguintes conclusións:

1. As diferenzas que se detectan entre as investigacións son pequenas pero, en todo caso, semella que a medida que avanzamos no tempo a situación do galego non mellora significativamente.
2. A lingua utilizada pola maior parte do alumnado do IES de Melide é o galego.
3. A lingua na que aprendeu a falar a maioría dos alumnos e alumnas do IES de Melide foi o galego.
4. A lingua que utilizan pai e nai para falaren entre si é, na maior parte dos casos, o galego, así como a lingua na que se dirixen pai e nai a fillo/a, se ben no caso das nais a porcentaxe das que falan cos/coas fillos/as en galego é lixeiramente inferior que no caso do pai.
5. A presenza do castelán entre os membros da poboación de maior idade (avós) é mínima. O uso do galego por parte dos avós é sensiblemente superior ao seu uso por parte dos pais, o cal pode ser indicativo da ruptura da transmisión xeracional. Esta ruptura é tamén patente na seguinte xeración.
6. A lingua utilizada pola nai para dirixirse ao/á fillo/a parece ser máis determinante que a utilizada polo pai no que á primeira lingua se refire.
7. No ámbito familiar a presenza do castelán é escasa, e hai unha pequena porcentaxe do alumnado que utiliza galego ou castelán dependendo de se fala co pai ou coa nai.
8. A lingua utilizada para relacionarse cos/coas amigos/as fóra do instituto é, na meirande parte dos casos, o galego. A porcentaxe de alumnado que utiliza exclusivamente o galego para relacionarse é menor que a dos que o utilizan na casa, pero, globalmente, o uso do galego é maior, o que pode dar unha idea da importancia que ten o medio para a elección de lingua.
9. A lingua utilizada por alumnos e alumnas para relacionárense fóra das aulas é o galego na maior parte dos casos, aínda que o seu uso exclusiva perde vixencia cando se atravesa a porta da casa cara ao exterior.

10. Co profesorado, a maior parte dos/as alumnos/as utiliza só o galego ou máis galego que castelán, pero é significativa a porcentaxe que utiliza unha lingua ou outra en función da lingua utilizada polo/a profesor/a.
11. A respecto dos apuntamentos, unha parte significativa do alumnado utiliza unha ou outra en función da lingua utilizada polo/a profesor/a.
12. A respecto do uso do galego nas probas escritas, os resultados son moi similares aos obtidos no caso da lingua utilizada para falar cos/as profesores/as.
13. Da reflexión sobre os resultados obtidos nos tres apartados anteriores infírese, unha vez máis, a importancia que ten a lingua utilizada polo profesorado á hora de normalizar o uso do galego.
14. No que ao cambio de lingua se refire, cómpre dicir que a maior parte do alumnado non cambiou nunca de lingua. Nos casos en que isto ocorreu, o feito de que ese abandono tivese como causa máis importante **o cambio de residencia**, é indicativo de que, cando menos nalgúns medios, **a tradicional asociación urbano-castelán, rural-galego**, segue a funcionar, e que prexuízos e complexos a respecto da lingua afloran á mínima ocasión. A porcentaxe daqueles que cambiaron para castelán por opción persoal é significativa, sorprendente e inesperada neste medio.
15. O cambio de castelán para galego ten como motivo principal o cambio no lugar de residencia, mais a porcentaxe dos/as que o fan como opción persoal é significativa.
16. O cambio de galego para castelán ten como motivo principal o cambio no lugar de residencia, mais a porcentaxe dos/as que o fan motivados pola escola é cada vez máis elevada, **co que se pon de manifesto a importancia do ámbito escolar nos usos lingüístico de rapaces e rapazas.**

O retroceso do galego en 11 gráficos.

O último número da *Revista Galega de Educación* está dedicado de forma monográfica ao ensino infantil e á súa importancia para a transmisión e conservación da lingua. Os datos achegado polo IGE en 2013 renovaron as voces de alarma pola moi negativa situación da lingua galega e a rápida substitución polo castelán, sobre todo nos ámbitos urbanos e entre a mocidade e a infancia. Os nenos e nenas de 5 a 14 anos que falan só ou predominantemente en galego pasaron de ser o 40,3% en 2003 a ser o 25,11 en 2013.

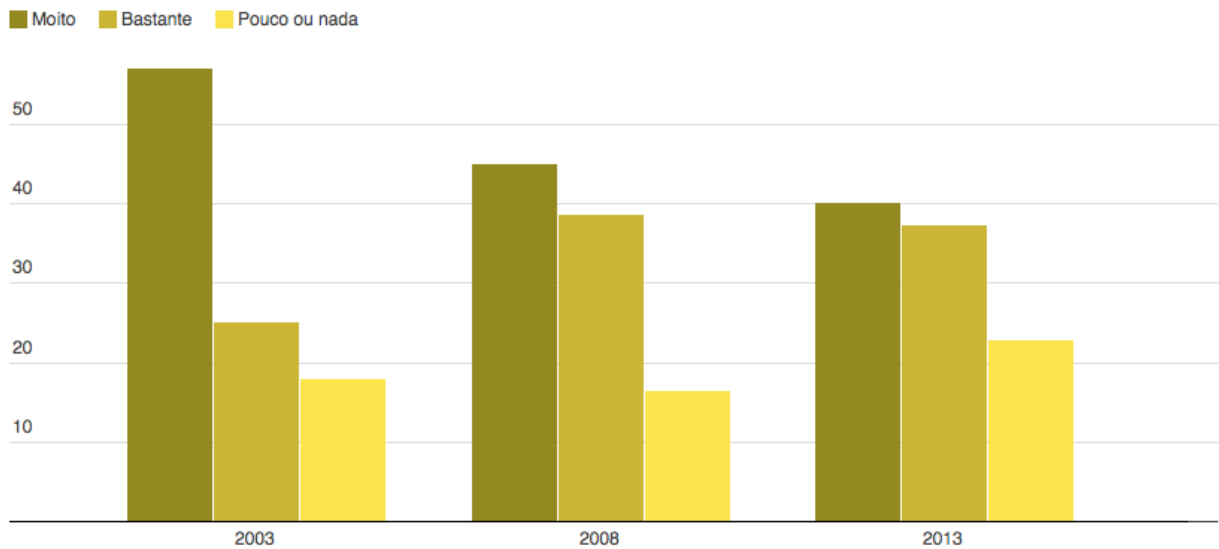

Lingua na que falan habitualmente (nenos e nenas de 5 a 14 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

É máis: crece o número de rapaces e rapazas que afirman non saber falar apenas en galego. En 2013 eran xa o 22,7%. De igual xeito, aqueles e aquelas de manifestan ter un gran dominio da lingua descenderon nunha década dende o 57% (2003) ata o 40%.

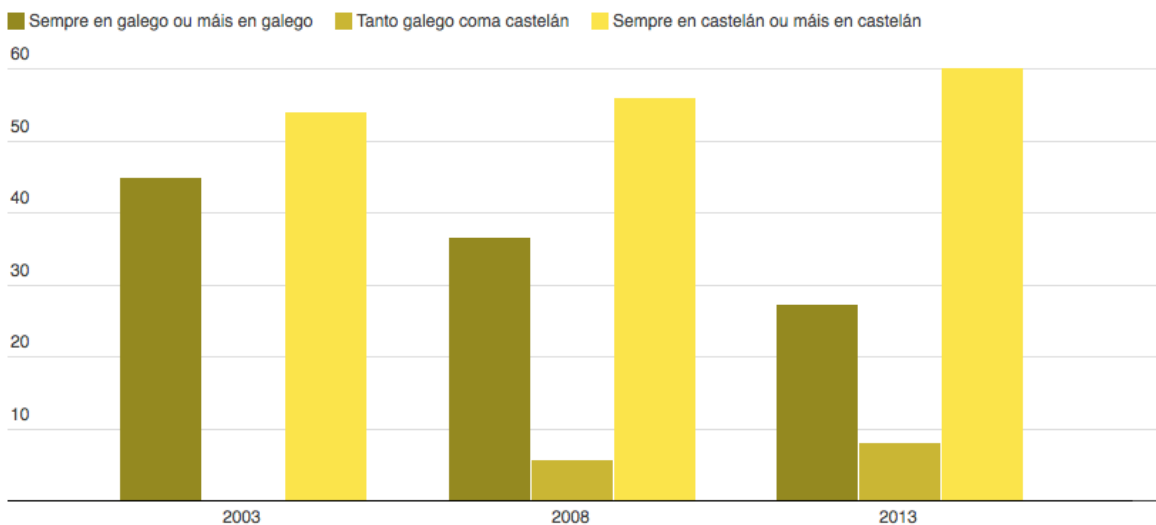
Saben falar en galego? (nenos e nenas de 5 a 14 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

A familia

Que papel xoga a familia? No 2003 xa eran maioría os nenos e nenas a quen os seus pais e nais lle falaban en castelán sempre ou de forma maioritaria (54% fronte a 45%). En 2008 a diferenza ampliárase (56-37), disparándose en 2013: 60% fronte a 27%, cun 8% de familias nas que se empregan as dúas linguas por igual.

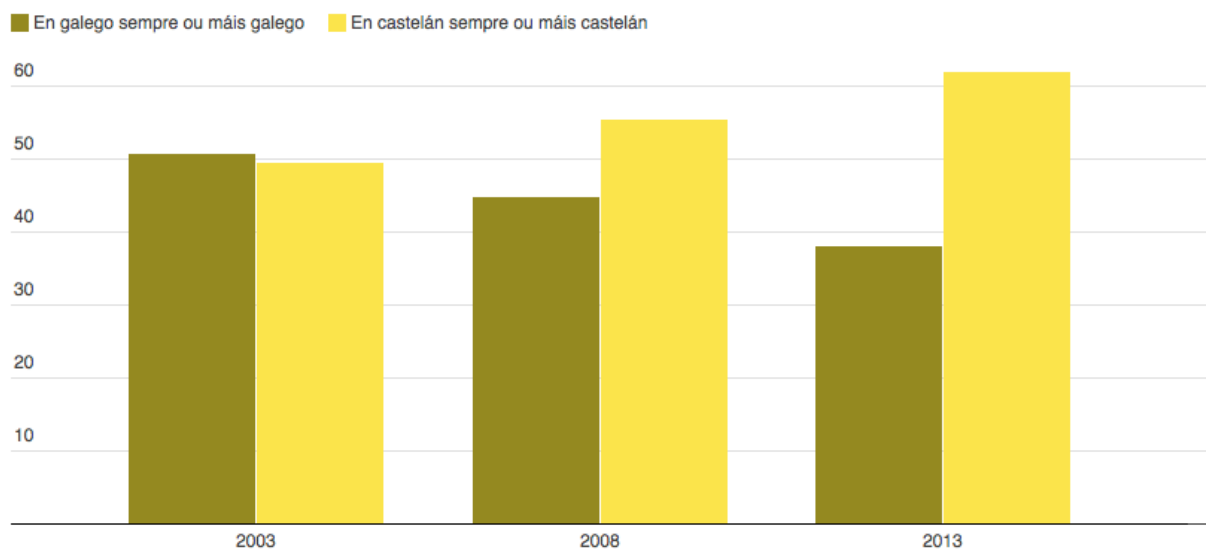

Lingua na que lles falan os seus pais e nais (nenos e nenas entre 5 e 14 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

Preguntados os pais e nais, as tendencias confírmanse, cun 62% de homes e mulleres entre 16 e 49 anos que se comunican en castelán cos seus fillos e fillas.

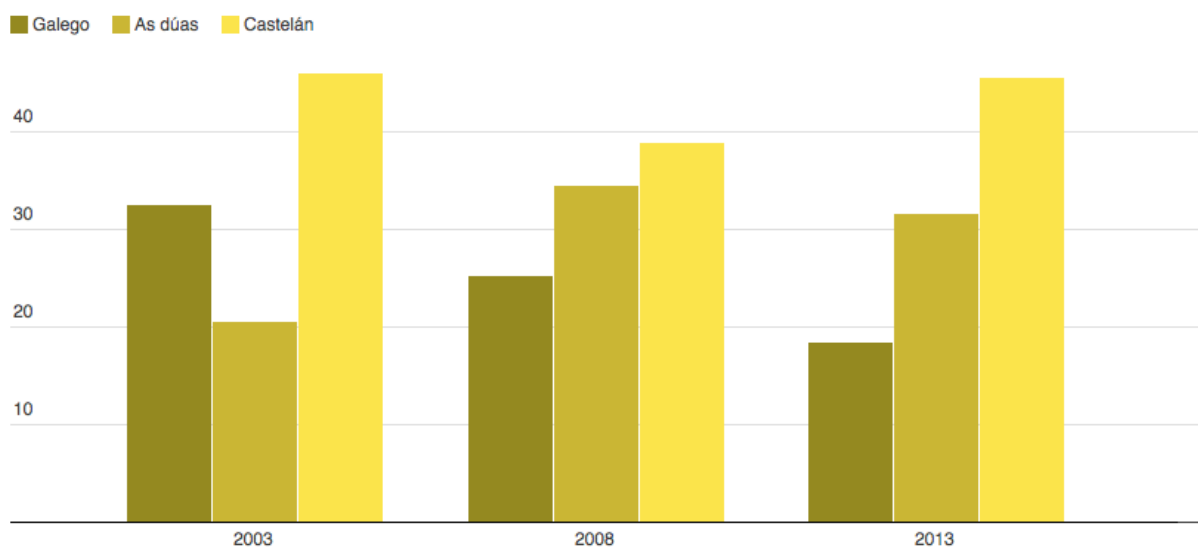

Lingua na que falan cos seus fillos/as (homes e mulleres de 16 a 49 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

Isto fai que nesta xeración de nenos e nenas (que tiñan entre 5 e 14 anos en 2013) tan só o 18% aprendeu a falar en galego, pouco máis da metade que unha década atrás (32%). Outro 31% fíxoo nos dous idiomas, e un 45% só en castelán.

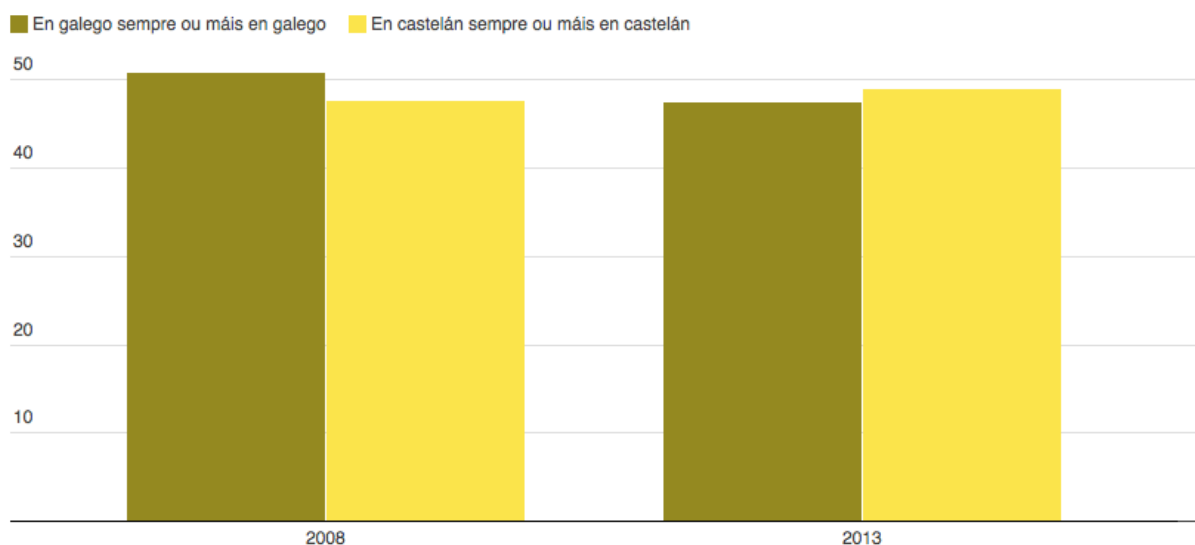

Lingua na que aprenderon a falar (nenos e nenas entre 5 e 14 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

O que non muda demasiado é o papel dos avós e avoas, cando menos entre o 2008 e o 2013 (non hai datos do 2013). A metade fálalles aos seus netos e netas en galego e a outra metade en castelán

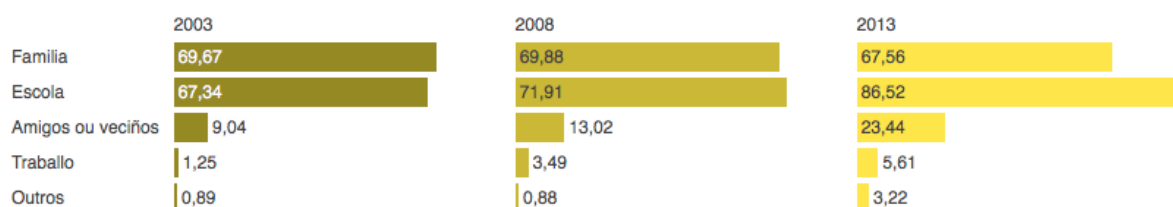

Lingua na lles falan os seus avós e avoas (nenos e nenas de 5 a 14 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

A familia fora tradicionalmente o medio polo que os nenos e nenas aprendían a falar en galego. Isto é así para o 95% dos e das maiores de 65 anos, e para o 88 das persoas entre 50 e 65 anos. Porén, o IGE indica que nas últimas décadas foron máis os rapaces que coñeceron o galego pola escola que polas súas familias (87% fronte a 68%), nunha pregunta que permitía a multiresposta

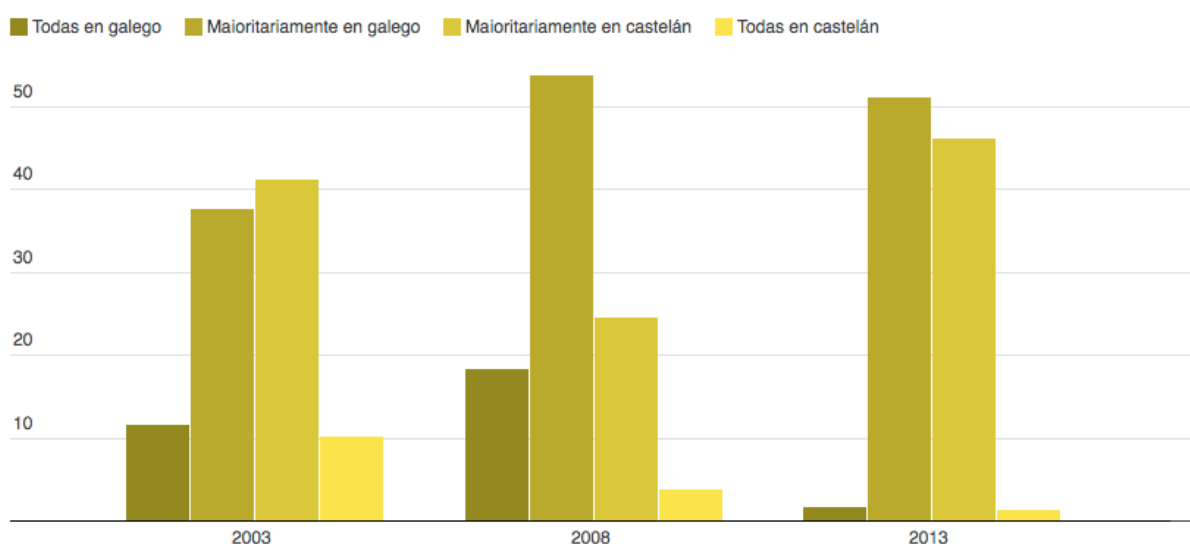
Medio polo que aprenderon a falar galego (29 anos e menos, multiresposta)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

A escola

Os datos de 2003, 2008 e 2013 permiten observar as diferenzas derivadas das políticas educativas aplicadas polos gobernos de Manuel Fraga, de Emilio Pérez Touriño e de Alberto Núñez Feijoo. En 2008 advírtese un aumento dos nenos e nenas que din recibir todas as materias en galego (ata o 18%) ou a maioría (54%). Pola contra, en 2013 dispárase o número de alumnos e alumnas que teñen a maior parte das clases en castelán (46%), aínda que sen chegar aínda ao 50%.

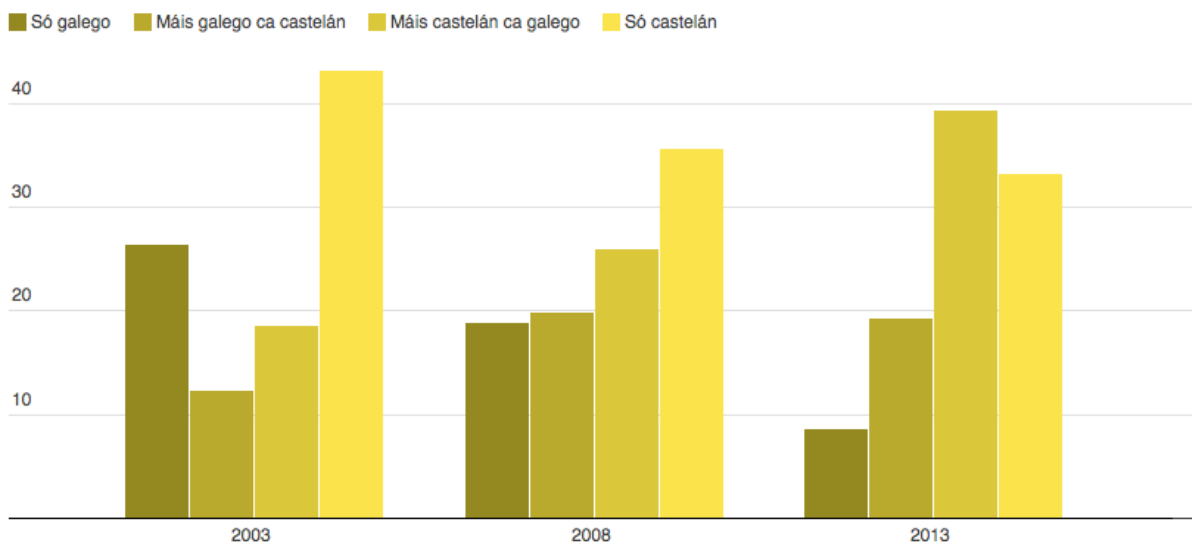

Lingua na que reciben clases (rapaces e rapazas de 5 a 16 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

Na última década o que si creceu de forma clara foi a porcentaxe de nenos e nenas que din falar cos seus compañeiros e compañeiras de clase en castelán, mesturado -iso si- co galego

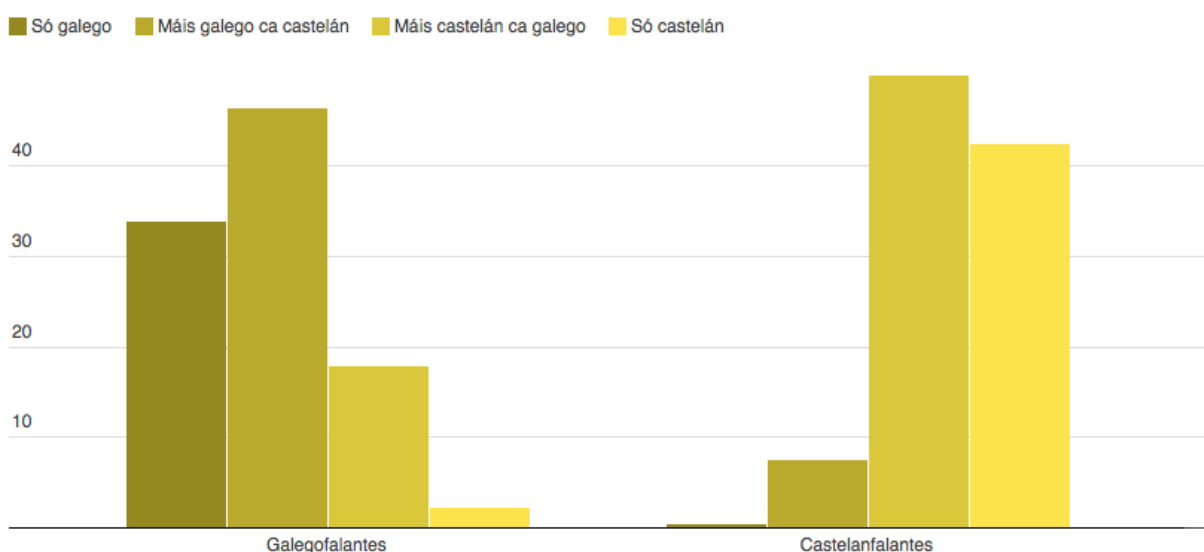

Lingua na que falan cos/coas compañeiros/as na escola (rapaces e rapazas de 5 a 16 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

A estatística revela que os comportamentos lingüístico na escola veñen moi determinados pola lingua na que habitualmente falan os nenos e nenas. Aqueles e aquelas que falan maioritariamente en galego utilizan tamén o galego cos e coas compañeiras, e os e as castelanfalantes empregan o castelán. Detéctase, iso si, un 18% de galegofalantes que si usar máis o castelán neste ámbito

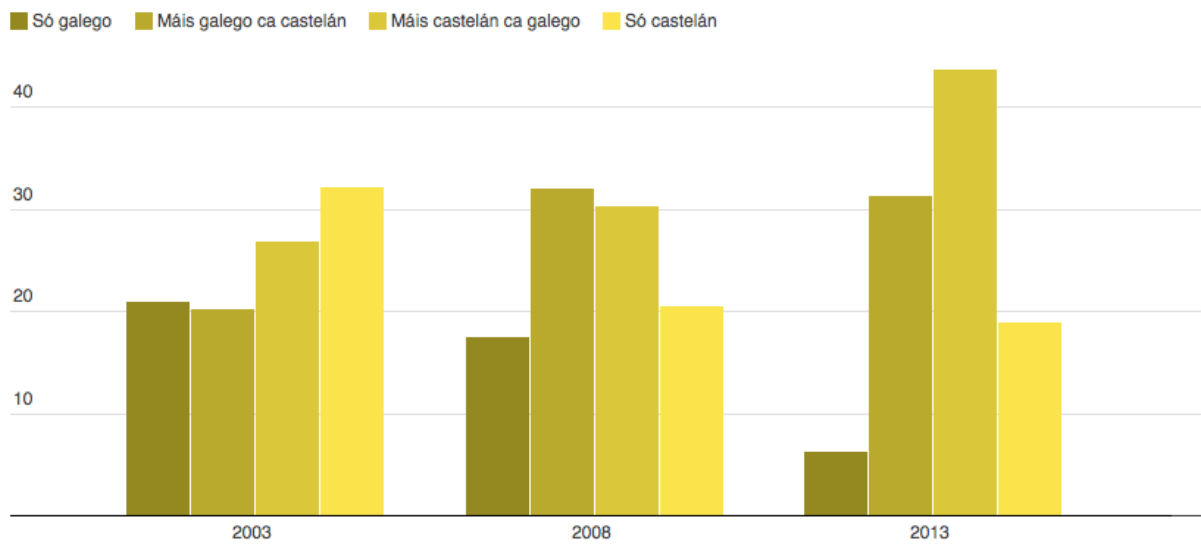

Lingua na que falan cos/coas compañeiros/as na escola en función da súa lingua habitual (de 5 a 16 anos, 2013)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

A lingua empregada polos nenos e nenas para falar cos mestres e mestras tamén foi mudando, gañando espazo o castelán de forma lenta pero constante.

Lingua na que falan cos/coas mestres/as na escola (rapaces e rapazas de 5 a 16 anos)

Fonte: IGE
[Descarga os datos](#) [Embed](#)

2.8. O profesorado e a normalización lingüística.

Non existindo na actualidade datos recentes sobre a percepción que o profesorado ten da cuestión lingüística no centro, e mesmo sobre os seus propios hábitos lingüísticos, enuméranse a continuación unha serie de consideracións realizadas en cursos pasados, consideracións que se estiman aínda válidas desde a perspectiva da planificación lingüística no centro.

Unha ampla maioría do profesorado posúe, de seguro, a suficiente capacitación para usar a lingua galega nas aulas sen perda de calidade da práctica docente. En consecuencia, o feito de que ese uso non se produza en non poucos casos débese a outro tipo de factores.

O galego semella ser o idioma preferido nas relacións que se establecen entre o profesorado, se ben non acada os niveis de uso que se dan no contorno do instituto, nas relacións veciñais e familiares.

Porén, parece tamén evidente que, globalmente, existe entre o profesorado do centro unha actitude positiva cara á normalización do idioma galego, tamén na práctica docente.

III. ESTRATEXIAS DE APOIO AO PROFESORADO E AO ALUMNADO.

Na dinámica ordinaria do centro, no seu día a día, existen unha serie de posibilidades de carácter xeral encamiñadas á consecución dunha maior competencia lingüística, algunhas das cales se citan a seguir:

- **Actividades extraescolares.** No centro sempre se considerou que as actividades complementarias e extraescolares eran un medio ideal para introducir o alumnado na vida do centro, para que a convivencia fose mellor e a aprendizaxe máis pracenteira, e por iso se considera que é necesario tratar de implicar os alumnos/as con escasa competencia lingüística en galego nas actividades organizadas dende o Equipo de

Normalización e desde outros Departamentos, ofrecéndolles todo tipo de axudas. Trátase de actividades como as seguintes:

- Participar na **emisora de radio escolar Falamelide** é unha maneira excelente de practicar a lingua tanto a nivel escrito —preparar guións— como oral —falar galego para un público—.
- Participar en certames e concursos tanto de elaboración de textos como de edición de vídeo...convocados olo propio centro ou por calquera organización externa.
- Participar nas **obras de teatro** que realiza o **Grupo Teiroa**, de alumnado no centro para practicar a lingua oral.
- Asistir a **conferencias, exposicións, viaxes culturais...**
- Incluso participar no **deporte escolar** pode brindar a oportunidade de relacionarse máis con xente que ten unha maior competencia lingüística en galego e mellorar a propia.
- Colaborar na actualización do **taboleiro da lingua**, onde aparecen dende novidades lingüísticas a costumes, novidades editoriais, musicais, cinematográficas... en galego.
- Participar no grupo que elabora as **campañas** de fomento do uso do galego no centro contribuindo con ideas e levándoas a cabo en materiais concretos: adhesivos, carteis, slogans...
- Asistir ao **Cineforum**, no que se proxectarán películas en galego.
- Elaborar sinxelos programas de televisión, montaxes divulgativas, documentais... para **Falamelide TV**, a emisora interna de televisión do centro, é un modo excelente tamén de traballar a lingua oral e escrita, así como outro tipo de linguaxes.

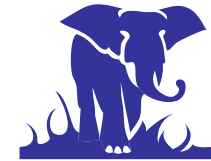
Proporcionarlle ao profesorado información sobre materiais didácticos, lingüísticos e pedagóxicos existentes que permitan un incremento da docencia en lingua galega, prestándolles especial atención a todos os relacionados coas TIC.

- Poñer en contacto o alumnado coa música galega de todos os tipos a través das clases de música, da megafonía do centro, da radio escolar, etc.
- Tratar de crear un **voluntariado lingüístico** para que estes alumnos/as poidan ser axudados por outros/as que teñen unha maior competencia lingüística a cambio dalgún tipo de compensación.

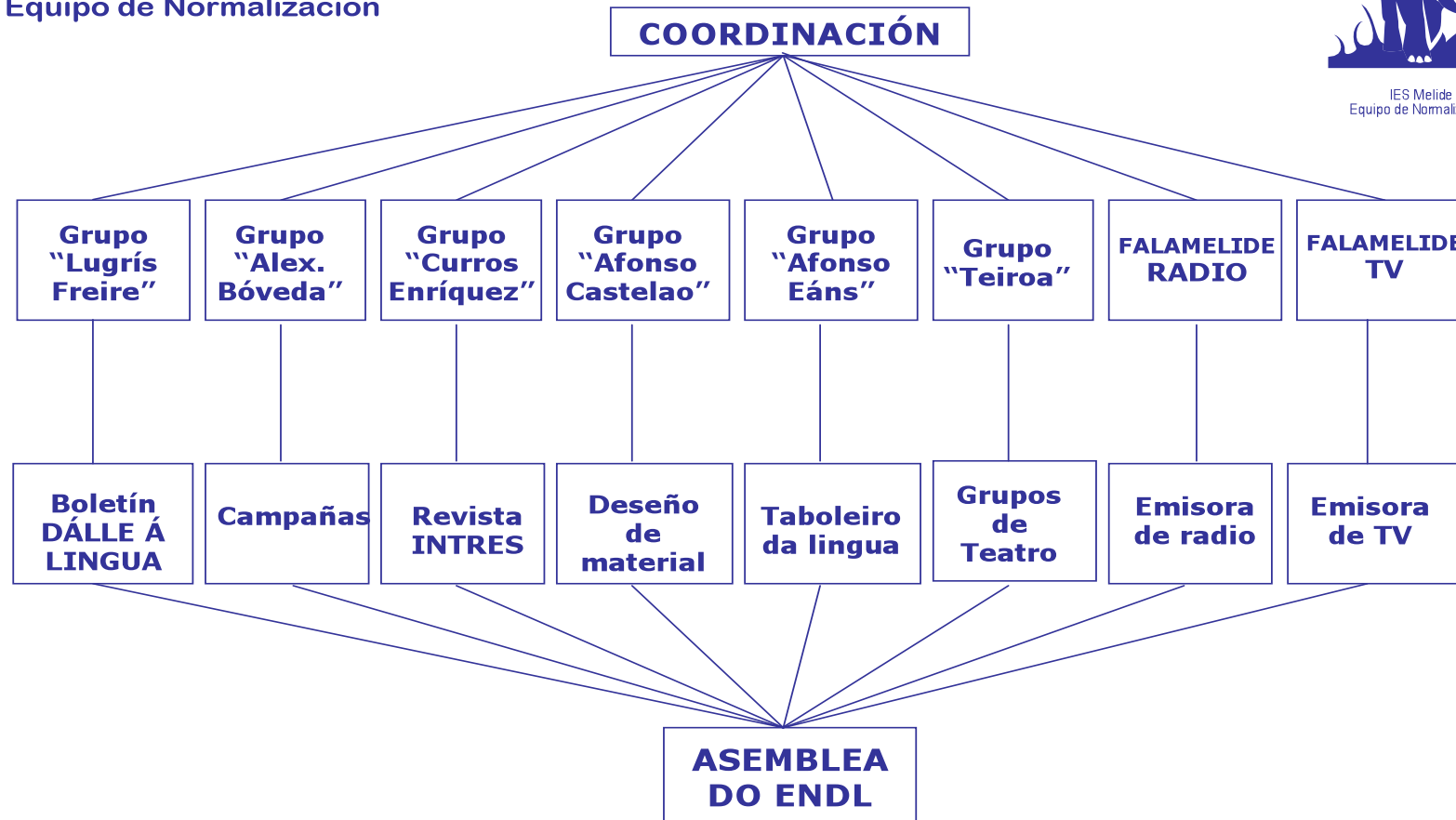
- Participar nas actividades recollidas no **Plan Lector da Biblioteca**, con actividades do tipo das seguintes:
 - Coñecer a Biblioteca: como están distribuídos os espazos, a localización dos libros, funcionamento, etc.
 - Procura de información bibliográfica de carácter individual ou en grupos para a elaboración de traballos na aula, axudados polo profesorado.
 - Localización do material existente en galego.
 - Manexo de diferentes fontes de información.
 - Creación de bibliotecas de aula ou “móviles” para que o alumnado teña un contacto directo cos libros, que poida manexar e seleccionar os que lle resulten máis atractivos para a súa lectura voluntaria e incluíndo nelas bibliografía adaptada ao nivel e intereses de cada tipo de alumnado.
 - Realización de debates sobre aspectos concretos da obra ou obras lidas por un grupo, nos que se trate de implicar directamente as persoas con menor competencia lingüística.
 - Lectura de cómics nas aulas para potenciar o gusto pola lectura.
 - Lectura de obras que teñan caderno de traballo de lectura eficaz para mellorar a competencia e a velocidade lectora de maneira máis ou menos autónoma.
 - Lectura e comentario de textos da vida cotiá, de actualidade, etc, próximos aos intereses do alumnado.
- Utilizar materiais audiovisuais, que se integran nunha concepción activa e motivadora da aprendizaxe do idioma. Con eles é posible desenvolver actividades como a audición de poemas de diferentes épocas, audición de falares de distintas áreas da xeografía galega, escoitar distintos tipos de música...
- Utilizar os medios de comunicación e as TIC para mellorar a competencia lingüística.

ORGANIZACIÓN DO EDLG.

IES MELIDE
Equipo de Normalización

IES Melide
Equipo de Normalización

V. PROPOSTA DE ACTIVIDADES DE DINAMIZACIÓN LINGÜÍSTICA.

Como froito de todas as reflexións sintetizadas ata aquí, así como da experiencia acumulada durante os anos de funcionamento do EDLG do centro, a proposta de actividades de dinamización lingüística para o curso escolar 2014-2015 do IES Melide estrutúrase baixo as premisas que se explican a continuación.

En primeiro lugar, unha vez contempladas as actitudes cara á normalización lingüística presentes na comunidade escolar do IES Melide, e unha vez detectados aqueles sectores que precisan dunha acción máis continuada de sensibilización e asesoramento, estes serán, por orde, os diferentes grupos humanos aos que dirixirán as actividades:

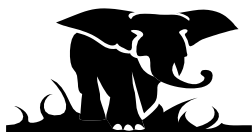
1. Alumnado.
2. Profesorado.
3. O contorno do centro e os diferentes sectores sociais, nomeadamente da vila de Melide.
4. Os pais e nais do alumnado.
5. O persoal administrativo do centro.

4.1. Os obxectivos.

1. Divulgar os datos máis destacados que se desprenden dos estudos realizados nos últimos anos sobre a realidade lingüística de Galicia, en xeral, e da Terra de Melide, en particular, desde a perspectiva de que só a análise da realidade pode provocar unha implicación decidida dos integrantes da comunidade educativa do IES Melide na cuestión normalizadora.
2. Fomentar o uso do galego, a nivel oral e escrito, por parte dos membros da comunidade educativa de Melide, para reafirmalo como lingua de uso habitual en calquera circunstancia.
3. Promover o galego como lingua vehicular nas distintas materias.
4. Contribuír á normalización cultural das distintas materias do currículo de ESO, de

Bacharelato e do Ciclo Formativo impartido no Centro, e tamén ESA, EBI e FP B.

5. Fomentar o hábito lector en galego, tanto de prosa como de poesía, prestando especial atención á literatura xuvenil e a aqueles autores e autoras que conecten ben coa mocidade.
6. Provocar que o alumnado do centro escoite música galega, dando publicidade ás novidades musicais dos diferentes solistas e grupos galegos que aparezan no mercado.
7. Pular pola normalización lingüística e cultural do contorno, alí ata onde a acción emanada desde o centro teña capacidade de influencia.
8. Situar o galego como instrumento básico de difusión da cultura de Galicia e da cultura universal en todos os niveis e áreas educativas.
9. Potenciar a conservación do patrimonio cultural e facilitar a relación do alumnado cos seus maiores para que poidan empaparse do universo cultural que atesouran e así contribuír á conservación de tradicións, técnicas, usos, costumes e saberes.
10. Divulgar a normativa oficial, tanto estatal como autonómica, a respecto da toponimia galega entre institucións, entes autónomos, empresas de comunicación de masas, etc, incidindo no respecto que deben ás únicas formas legais e correctas dos nomes dos accidentes xeográficos, dos lugares, das vilas, e das cidades, así como dos nomes das persoas.
11. Coñecer máis e mellor Galicia e a comarca, facendo especial fincapé en personaxes ilustres, escritores e escritoras, festas tradicionais, o himno, as árbores, as parroquias, veciños/as destacados da Terra de Melide, mulleres importantes na historia de Galicia, etc, desde o firme convencemento de que só se pode amar aquilo que se coñece.

Equipo de Normalización
IES MELIDE
2014-2015

EQUIPO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA E CULTURAL

4.2. PROXECTO DE ACTIVIDADES

Curso escolar 2016 – 2017

(Ordenadas polo momento da súa realización)

Ofrécese, a continuación, a relación de actividades previstas para o curso 2015-2016, relación evidentemente deseñada para a consecución, total ou parcial —trátase en case todos os casos de obxectivos a longo prazo— dos obxectivos definidos máis arriba. A polivalencia, no tocante ao seu protagonismo na consecución de dous ou máis obxectivos, da inmensa maioría das actividades que se detallan, desaconsellan o seu agrupamento baixo o epígrafe dun obxectivo en particular. Desta maneira, a relación de actividades ofrécese, simplemente, temporalizada.

TEMPORALIZACIÓN	ACTIVIDADE	PROFESOR/A DEPARTAMENTO RESPONSABLE	DESTINATARIOS/AS
Todo o curso	Pescuda e selección de documentación sobre estudos do conflito lingüístico en diversas sociedades e sobre o papel do ensino nesta problemática.	Veiga García, Paco ...	Alumnado
Todo o curso	Coordinación cos outros EDLG da vila e da comarca. Xestión do SNL Terra de Melide	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
Todo o curso	Incremento, nos seus fondos, da Biblioteca de Normalización do Centro.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Alumnado

Todo o curso	Subscrición a publicacións periódicas impresas en lingua galega.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Alumnado
Todo o curso	Invitación ás organizacións que teñen como obxectivo promover a normalización do idioma para levar a cabo as súas previsibles campañas tamén no Centro.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
Todo o curso	Publicación da edición dixital —e dun número impreso— da revista <i>Intres</i> , voceiro do centro con máis dun cuarto de século de vida ininterrompida. Co galo da celebración do 50 aniversario do centro preténdes facer unha edición especial.	Rodríguez Íñiguez, G. Losada Soto, Susana García Carballo, Xan Marga Quintela	Comunidade educativa
Todo o curso	Xestión de FALAMELIDE, emisora de radio do Centro.	Canoura López, D. Veiga García, Paco ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Xestión do TABOLEIRO DA LINGUA, espazo destinado á exposición pública de todos aqueles temas e cuestións de actualidade sobre a lingua.	Quintela Gómez, M. ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Xestión do taboleiro PORTUGAL, TAN PRETO E TAN LONXE, para tentar achegar a realidade portuguesa.	Dpto. Lingua Galega ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Xestión do taboleiro MÚSICA DE AQUÍ, DE AGORA, coa intención de divulgar a música feita en Galicia.	Dpto. Música ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Xestión do taboleiro VAL DO XÁLIMA, coa finalidade de dar a coñecer a realidade cultural e lingüística desta zona estremeña na que se fala galego e que mantén unha relación estreita coa Terra de Melide.	Souto Vázquez, M. ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Promoción, cando menos, da galeguización das probas de avaliación que deben realizar os alumnos e alumnas nas distintas materias.	Veiga García, Paco ...	Alumnado
Todo o curso	Publicación dun boletín periódico —cando a actualidade o demande— de divulgación <i>técnica</i> —datos sobre a realidade lingüística, normativa lingüística...— baixo a cabeceira A LINGUA GALEGA, LINGUA DE FUTURO.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
Todo o curso	Publicación de DÁLLE Á LINGUA, periódico trimestral que recolle as	EDEM	Comunidade educativa

	novidades da problemática lingüística no contorno circundante e en todo o país.	...	
Todo o curso	Divulgación da información sobre os nomes dos habitáculos do edificio, a través da colocación de paneis informativos en cada un deles.	Dto. Ciencias Sociais ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Difusión dos xogos populares e tradicionais galegos, creación cultural e característica do noso pobo, e fomento da súa utilización, no ámbito educativo, como elemento didáctico que pode contribuír á identificación dos rapaces e rapazas galegos coa cultura propia.	Méndez Mnez, Xan Piñeiro Oliveira, R. ...	Alumnado
Todo o curso	Dotación mínima, a cargo do propio orzamento do EDLG, para cada un dos Departamentos do Centro co obxectivo de realizar adquisicións de materiais en galego ou sobre Galicia que poidan ser utilizados nas aulas das distintas materias do currículo.	Veiga García, Paco ...	Profesorado
Todo o curso	Colaboración estreita coa Comisión de Coordinación Pedagóxica e cos Departamentos involucrados no deseño de estratexias que conduzan á plena integración lingüística dos alumnos e alumnas que retornen da emigración, así como do alumnado inmigrante. Particularmente, análise de estratexias para a integración lingüística temperá en lingua galega deste alumnado, así como das posibilidades de concreción no centro dos programas de acollemento lingüístico e cultural que se levan a cabo en diferentes lugares de Galicia.	Veiga García, Paco Dpto. Orientación Marga Quintela	Alumnado
Todo o curso	Establecemento das canles que permitan unha colaboración estreita coa Asociación de Alumnado de <i>Melide</i> e coa ANPA <i>Terra de Melide</i> na cuestión lingüística.	Vicedirección Veiga García, Paco Marga Quintela	Alumnado
Todo o curso	Distribución dun almanaque mensual de aula que recolla datas significativas para o idioma e/ou a cultura do noso país e da comarca.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
Todo o curso	Continuación da elaboración do enlace correspondente da páxina web do centro reservado ao EDLG.	García Carballo, Xan ...	Comunidade educativa

Todo o curso	Realización de intercambios con alumnado doutros centros educativos.	Vicedirección ...	Alumnado
Todo o curso	Desenvolvemento do proxecto <i>Falamelide TV</i> .	Canoura, David Piñeiro, Ramiro Veiga, Paco	Comunidade educativa
Todo o curso	Xestión dos grupos de teatro do centro	Quintela Gómez, M. Fernández, Belén, Barreiro, Lidia ...	Alumnado
Todo o curso	Deseño dunha liña de traballo en coordinación co Departamento de Orientación do Centro que procure a galeguización das actividades persoais dos alumnos e alumnas, tales como o tempo de estudo persoal na casa, a elaboración de traballos, etc.	Veiga García, Paco Dpto. Orientación ...	Alumnado
Todo o curso	Edición dun boletín periódico do Ciclo de Madeira dirixido a toda a comunidade educativa.	Dpto. Madeira ...	Comunidade educativa
Todo o curso	Cineforum	Losada, Susana Iglesias, Sonia	Alumnado
Todo o curso	Motivación da participación do alumnado adulto nas actividades do EDLG	Profesorado de Educación das Persoas Adultas	Alumnado
Todo o curso	Estratexias de conexión das actividades relacionadas coas linguas estranxeiras coas actividades do EDLG	Dpto. Inglés Dpto. Francés ...	Alumnado
Todo o curso	Desenvolvemento do proxecto de <i>Club de debate</i>	Vicedirección Vázquez, Dolores	Alumnado
1º trimestre	Edición dun almanaque do curso escolar.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
1º trimestre	Divulgación, dirixida aos catro sectores da comunidade educativa, das actividades e das liñas de actuación propostas desde o EDLG, tratando de integrar nelas a maior cantidade de persoas posible.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
1º trimestre	Convocatoria dunha sesión dirixida aos pais e nais, en	Veiga García, Paco	Comunidade educativa

	colaboración coa ANPA <i>Terra de Melide</i> , coa finalidade de poñer en común a normativa referida ao uso do idioma no ensino, así como ao momento que vive o conflito lingüístico en Galicia, en xeral.	Marga Quintela	
1º trimestre	Ofrecemento de apoio ao profesorado, por parte do EDLG, en relación co proceso de normalización da docencia.	Veiga García, Paco ...	Profesorado
1º trimestre	Organización dun certame de teatro con obras orixinais, das que serán os autores-actores os propios alumnos e alumnas do centro. A convocatoria realizarase no primeiro trimestre, fixándose como remate do prazo de presentación —e representación— das obras o terceiro trimestre.	Quintela Gómez, Marga ...	Alumnado
1º trimestre	Convocatoria dun concurso de cuñas radiofónicas coa finalidade de achegar a emisora de radio do centro, FALAMELIDE, ao alumnado e viceversa.	Canoura López, D. Veiga García, Paco ...	Alumnado
1º trimestre	Realización de recolleitas de literatura popular.	Dpto. Lingua Galega ...	Alumnado
1º trimestre	Organización do concurso Epitafios e Tumbas, con motivo da celebración do Samaín	Dpto. Lingua Galega Vicedirección	Alumnado
1º trimestre	Convocatoria dun concurso de postais	Vicedirección ...	Alumnado
1º trimestre	Conmemoración do Día da Ciencia en Galego (4 de novembro)	Dptos. das áreas de Ciencias ...	Comunidade educativa
1º trimestre	Divulgación do tríptico con recursos en galego na rede para a mocidade.	Veiga García, Paco ...	Alumnado
1º trimestre	Conmemoración do Día contra a violencia de xénero(25 de novembro)	Todos os departamentos	Comunidade educativa
2º trimestre	Organización do concerto de " Rock en Galego"	Vicedirección Marga Quintela	Comunidade educativa
2º trimestre	Organización de charlas e debates sobre o proceso normalizador e sobre a situación lingüística na actualidade, dirixidas aos catro sectores da comunidade educativa, particularmente ao	Veiga García, Paco ...	Comunidade educativa

	alumnado e aos pais e nais, e facendo especial fincapé na situación do idioma entre a mocidade.		
2º trimestre	Convocatoria dun concurso de ilustración de relatos da nosa literatura e de relatos orixinais do alumnado escritos en lingua galega.	Dpto. Lingua Galega Dpto. Ed. Plástica ...	Alumnado
2º trimestre	Organización de charlas e conferencias coa presenza dos novos narradores/as galegos.	Dpto. Lingua Galega ...	Alumnado
2º trimestre	Organización dun intercambio con outro centro educativo para o alumnado participante nas actividades do EDLG ao longo do ano.	Veiga García, Paco Rodríguez Íñiguez, Gloria Losada Soto, Susana ...	Alumnado
2º trimestre	Convocatoria dun concurso de carteis e lema alusivos ao uso da lingua.	Dpto. Ed. Plástica ...	Alumnado
2º trimestre	Participación no proxecto de divulgación colectiva de audiovisuais galegos	Dpto. Lingua Galega ...	Alumnado
2º trimestre	Convocatoria dun concurso de cartas de amor coincidindo co día do amor, o 2 de febreiro, Día da Candeloria.	Vicedirección ...	Alumnado
2º trimestre	Realización dunha campaña interna no centro de animación e concienciación sobre o uso da lingua coa impresión do lema en material —adhesivos, estoxos, mochilas...— propagandístico.	Dpto. Ed. Plástica ...	Comunidade educativa
2º trimestre	Articulación dunha nova liña de contactos e actuacións conxuntas con aquelas entidades locais —asociacións culturais e políticas, nomeadamente— que contemplan entre os seus obxectivos a normalización do idioma.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Comunidade educativa
2º trimestre	Realización, en colaboración co Departamento de Lingua e Literatura Portuguesa, da charla “Galicia e as relacións cos países de lingua portuguesa”, co obxectivo de tratar de abrir as portas do mundo lusófono aos membros da comunidade educativa do IES Melide.	Dpto. Lingua Galega ...	Alumnado
3º trimestre	Organización, en colaboración coas editoriais, e en coordinación con outras institucións da comarca —nomeada-mente coas librerías— de exposicións de libros coincidindo coa Semana das Letras.	Dpto. Lingua Galega ...	Comunidade educativa

3º trimestre	Convocatoria dun concurso literario coincidindo coa Semana das Letras entre os alumnos e as alumnas. O concurso incluírá tamén unha sección especial dedicada á investigación sobre a lingua ou a literatura.	Dpto. Lingua Galega ...	Alumnado
3º trimestre	Divulgación da figura e da obra de Carlos Casares, a quen está dedicado o Día das Letras 2016, con elaboración dun tríptico e dunha exposición.	Dpto. Lingua Galega ...	Comunidade educativa
3º trimestre	Realización dun cuestionario socio-lingüístico entre os alumnos e alumnas de 1º de ESO, 4º de ESO e 2º de Bacharelato, coa finalidade de inferir datos sobre o papel do centro na práctica lingüística.	Veiga García, Paco Marga Quintela	Alumnado
3º trimestre	Convocatoria dunha nova edición dos "Premios anuais laranxa e limón do Equipo de Normalización", para premiar —ou castigar— aquelas actuacións, individuais ou colectivas, destacables no que á problemática e á normalización da lingua se refire.	Veiga García, Paco ...	Comunidade educativa
3º trimestre	Convocatoria dun concurso de <i>Manifestos en defensa da lingua</i> .	Vicedirección ...	Alumnado
3º trimestre	Organización do <i>Corremelide</i> , carreira en defensa da lingua.	Vicedirección ...	Comunidade educativa
3º trimestre	Organización de actividades, dirixidas ao alumnado de primeiro ciclo de ESO, con presenza de contacontos.	Dpto. Lingua Galega ...	Alumnado
3º trimestre	Organización dun espectáculo musical - teatral final de curso. A temática de este curso xirará en torno á conmemoración do 50 aniversario do IES de Melide.	Vicedirección ...	Comunidade educativa

En Melide, 28 de outubro de 2016

O Director

Ramiro Piñeiro Oliveira

A Coordinadora do ENDL

Marga Quintela Gómez